

VALTUUSTOALOITE

Kouluruuan maittavuuden ja syömisen lisääminen Savonlinnassa. Kotiruokapainotteinen ruokalista käyttöön lukuvuodesta 2026–2027 alkaen

Kouluruokailu on keskeinen osa lasten ja nuorten hyvinvointia, oppimista ja jaksamista. Käytännössä kouluruuan syömiseen vaikuttavat erityisesti ruoan maittavuus, tuttuus, ruokailuympäristö sekä riittävä aika syödä. Mikäli ruoka ei miellytä tai ruokailutilanne on kiireinen, ateria jää helposti syömättä, mikä heikentää jaksamista ja lisää ruokahävikkiä.

Savonlinnassa kouluruokailu toimii pääosin hyvin, mutta kehittämismahdollisuuksia on erityisesti siinä, että ruoka olisi entistä useammin sellaista, joka oikeasti tulee syödyksi. Tavoitteena ei ole lisätä erikoisruokia tai kustannuksia, vaan painottaa yksinkertaista, tuttua kotiruokatyyppistä ruokaa, joka maistuu mahdollisimman monelle oppilaalle.

Kouluruokailun kehittämisessä on tärkeää huomioida myös oppilaiden neuropsykiatrinen moninaisuus. Osa lapsista ja nuorista reagoi herkemmin esimerkiksi ruoan rakenteeseen, makuun, ulkonäköön tai ennakoitavuuteen. Tällöin tutut ja selkeät perusruoat voivat merkittävästi helpottaa kouluruokailuun osallistumista. Ennakoitava ja selkeä ruokalista voi vähentää ruokailuun liittyvää kuormitusta, lisätä turvallisuuden tunnetta ruokailutilanteessa, vähentää erillisten erityisratkaisujen tarvetta sekä tukea yhdenvertaista mahdollisuutta syödä koululounas. Tavoitteena ei ole luoda erillisiä ruokalistoja, vaan kehittää koko kouluruokailua suuntaan, jossa mahdollisimman moni oppilas pystyy syömään tarjottavan ruoan.

Aloitteen tavoite

Tavoitteena on:

- lisätä koululounaan syömistä
- vähentää ruokahävikkiä
- parantaa oppilaiden jaksamista koulupäivän aikana
- vähentää tarvetta erillisille turvaruokaratkaisuille ennaltaehkäisevästi

Esitetty toteutusmalli ja aikataulu

1. Kevät 2026 – oppilas- ja kotikysely sekä selvitysvaihe

Kevään 2026 aikana toteutetaan koko Savonlinnan kattava kouluruokakysely, jossa kerätään näkemyksiä sekä oppilailta että huoltajilta.

Selvityksessä kartoitetaan:

- mitkä nykyisistä ruokalistan ruoista ovat oppilaiden mielestä maistuvimpia
- mitä ruokia oppilaat toivovat ruokalistalle
- mitkä tekijät estävät kouluruoan syömistä (maku, rakenne, ruokailuaika, ruokarauha jne.)

Lisäksi toteutetaan kysely koteihin. Osa lapsista ei välttämättä kerro ruokailuun liittyvistä haasteista koulussa, mutta voi käsitellä niitä kotona. Huoltajien kautta voidaan saada arvokasta lisätietoa

esimerkiksi ruoan maistuvuudesta, ruokailuun liittyvistä kuormitustekijöistä sekä toiveista kouluruokailun kehittämiseksi.

Selvitys voidaan toteuttaa digikyselynä sekä valituissa kouluissa oppilas- tai makuraatikeskusteluilla.

2. Syksy 2026 – uusi ruokalista käyttöön

Selvityksen pohjalta otetaan käyttöön uusi, yksinkertaisempi ja lapsille paremmin maistuva ruokalista lukuvuoden 2026–2027 alusta alkaen.

Ruokalistan keskeiset periaatteet:

- selkeä “ydinlista” tutuista ja toimivista perusruoista
- samoja suosikkiruokia useammin
- maltillinen määrä uusia kokeiluja
- ravitsemussuositukset täyttyvät edelleen

3. Lukuvuosi 2026–2027 – vaikutusten seuranta

Uuden ruokalistan vaikutuksia seurataan systemaattisesti:

Seurattavat asiat:

- kuinka moni oppilas syö koululounaan
- ruokahävikin määrä
- oppilaiden tyytyväisyys
- kysely koteihin, uudistuksen vaikutuksista
- koulun henkilöstön havainnot jaksamisesta ja ruokailutilanteista

Palautetta kerätään vähintään kerran lukukaudessa.

4. Lukuvuosi 2027–2028 – jatkokehitys

Seurantatiedon perusteella:

- ruokalistaa kehitetään edelleen
- toimivimmat käytännöt vakiinnutetaan pysyviksi
- tarvittaessa mallia laajennetaan tai tarkennetaan

Taloudellinen näkökulma

Tavoitteena ei ole lisätä ruokailun kustannuksia, vaikkakin maltillisiin panostuksiin on varauduttava.

Mikäli ruoka tulee paremmin syödyksi, ruokahävikki vähenee, mikä voi parantaa kokonaistehokkuutta.

Esitys

Edellä olevan perusteella me allekirjoittaneet esitämme, että Savonlinnan kaupunki:

1. toteuttaa keväällä 2026 oppilas- ja kotikyselyn kouluruokailusta
2. ottaa käyttöön uuden, yksinkertaisemman ja maistuvamman ruokalistan syksystä 2026 alkaen
3. seuraa vaikutuksia lukuvuoden 2026–2027 ajan
4. kehittää mallia edelleen lukuvuodelle 2027–2028

Savonlinnassa 16.2.2026:

Jonne Tynkkynen ja muut aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut.